

Nou vell mapa comarcal

El sistema de comarcalització ha estat majoritàriament acceptat. A 23 de novembre, sobrepasat ja en vuit dies el termini de dos mesos previst perquè els ajuntaments es pronunciessin sobre la divisió comarcal proposada —la del 1936—, 842 havien respost a la consulta. D'ells, 736 de manera afirmativa i, 106, negativament.

El gran interès que ha despertat la consulta, a la qual només han deixat de respondre un centenar de municipis, la meitat amb un nombre de població inferior als mil habitants, queda força disminuït en el cas particular de la ciutat de Barcelona.

Segons el decret del govern de la Generalitat que regula la llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'Organització Comarcal de Catalunya, la manca de pronunciament ha de ser entesa com a acceptació del document de treball, en aquest cas la divisió comarcal del 36. D'altra banda, és suficient que un plenari adopti l'acord dins del termini, encara que es comuniqui posteriorment, perquè es tingui en consideració. Aquest sistema permet evitar, pel cas, que qualsevol endarreriment degut a problemes burocràtics o de correu pogués falsejar una voluntat municipal.

En aquest marc, el Departament de Governació de la Generalitat, ha decidit obviar del recompte abans

citad, de 23 de novembre, la resposta del consistori barceloní, integrant-la automàticament entre les afirmatives, per manca de pronunciament. En plenari efectuat el 15 de novembre, data última del termini, l'Ajuntament de Barcelona acordava per majoria absoluta expressar la voluntat de no pertànyer a la comarca del Barcelonès.

Que el 89 per cent dels municipis de Catalunya hagin respost a la consulta sobre adscripció comarcal i que, entre ells, un 88 per cent ho hagin fet afirmativament és demostratiu d'un consens favorable a la nova organització territorial de Catalunya, a la institucionalització de la comarca i, també, a l'acceptació de l'antic mapa comarcal

Ja ha acabat el terme previst perquè els ajuntaments es pronuncien sobre la divisió comarcal. La falta de consens entre els dos partits majoritaris ha fet que una situació no gens fàcil s'emboque més encara.

Josep Maria Pasqual

tre al Parlament de Catalunya un projecte de llei de divisió comarcal, d'acord amb les respostes dels municipis. La llei s'haurà d'aprovar per majoria simple, tret d'aquells casos en què les dues cinquenes parts dels municipis d'una comarca, i que representin més de la meitat del cens electoral, s'oposin a la constitució d'aquella comarca. Això demanaria l'aprovació de la Llei per majoria absoluta en l'àmbit de les comarques que s'hi oposen, per tal que la negativa puntual d'alguna comarca

Parlament de Catalunya: haurà d'aprovar la llei per majoria simple.

de Pau Vila. Entre els municipis que han mostrat el seu desacord a una comarcalització en els termes proposats per la Generalitat n'hi ha de tan grans —més de 20.000 habitants— com l'Hospitalet de Llobregat, Terrassa, Cornellà de Llobregat, Girona, Esplugues de Llobregat, Gavà, Barberà del Vallès, Sant Joan Despí, Vilafranca del Penedès, Badalona, Salt, Blanes i Barcelona.

El Barcelonès, un cas atípic

Després de la consulta sobre adscripció comarcal, el govern de la Generalitat té tres mesos per elaborar i trame-

no impedir l'establiment total de la divisió comarcal.

La comarca que més s'ha oposat a la proposta de divisió comarcal és el Barcelonès. Dels set municipis que la componen, els quatre que han contestat, l'Hospitalet de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Badalona i Sant Just Desvern, han dit que no. Representen més de les dues cinquenes parts, si bé no són més de la meitat del cens electoral. Ara bé, entre els tres municipis restants hi ha Barcelona, i el contenciós explicat anteriorment, pel que fa a l'acceptació de la resposta barcelonina, suposaria el vet a la comarca del Barcelonès i forçaria l'aprovació per majoria absoluta al Parlament.

Podria quedar resolta, en canvi, la proposta formulada per Sant Just i Esplugues de sortir del Barcelonès i passar a pertànyer al Baix Llobregat. Aquesta possibilitat, a més, és ben vista per Convergència i Unió, la coalició que disposa de majoria absoluta al Parlament.

Les causes exposades en l'acord del plenari d'Esplugues i que conclouen amb el desig de canviar de comarca són en resum «motius històrics i geogràfics

El Banyolí i el Pla d'Urgell: noves comarques

Les respostes negatives dels municipis a la consulta sobre adscripció comarcal poden comportar o bé canviar de comarca o bé crear-ne una de nova.

Per estudiar les propostes, alguns ajuntaments han presentat projectes ja molt madurats i completats amb estudis d'experts. Algunes de les propostes, a

camp, ara al Segrià; Bellví i el Poal, de la Noguera; Torregrossa, de les Garrigues; i Bardens, Vilanova de Bellpuig, Vila-Sana, Castellnou de Seana i Ivars d'Urgell, de l'Urgell.

Altres modificacions

En paraules del secretari general per delegació de Convergència, Miquel Roca, el consens que no s'havia produït en el Parlament de Catalunya en les sessions d'aprovació de les Lleis d'Ordenació Territorial —LOT—, sí que s'ha obtingut en la resposta dels municipis a la consulta. Això vol dir que el partit del govern instarà el mateix govern a presentar, si pot ser sense esgotar el termini de tres mesos, el projecte de Llei de Comarques. I, inicialment, a fer-ho tal com estava previst en el punt de partida, és a dir, segons la divisió del 36.

L'ajust de les possibles deficiències que es produeixin posteriorment a l'entrada en funcionament de la divisió comarcal, i en concret la modificació o creació de noves comarques, haurà de comptar amb l'informe favorable de dues comissions que ja han estat creades, la Comissió Jurídica Assessoria i la Comissió de Delimitació Territorial. En el termini màxim d'un any, les dues Comissions, en base a la documentació relativa a la consulta municipal recentment realitzada, que ja els ha estat lliurada, hauran d'emetre un informe que permeti al govern de la Generalitat presentar al Parlament un projecte de llei per a la modificació de la divisió comarcal aprovada inicialment.

Segons el calendari previsible, i l'interès demostrat pel grup majoritari al Parlament, la Llei de divisió comarcal s'aprovarà abans de desembre del 87, i serà modificada en bloc, en els casos comentats amb més possibilitats —els de Sant Just i Esplugues i els del Banyolí i el Pla d'Urgell—, durant l'any 1988. La iniciativa per la modificació de les demarcacions comarcals també pot ser adoptada pel municipi o municipis interessats, per la comarca o les comarques interessades o pel govern de la Generalitat, però, en qualsevol cas, ha de constar l'informe de les Comissions Jurídica Assessoria i de Delimitació Territorial. La lògica fa creure, però, que les modificacions es tractaran al plenari del Parlament, generalment, en blocs, i no de manera puntual.

Les subcomarques

Algunes de les discrepàncies que es desprenen de la consulta municipal i

El consens, negat en les LOT, ha aparegut ara en aquesta consulta.

evidents, una mateixa realitat social i un igual projecte de futur i progrés que la comarca del Baix Llobregat».

El consistori de Sant Just, governat pel PSC, fonamenta el desacord a seguir en el Barcelonès, per raons de «situació geogràfica, en el vessant del Llobregat». També per causes de la divisió administrativa, «registre de la propietat, partit judicial, arxiprestat eclesiàstic»; «per la tendència associativa d'entitats i grups, i pel resultat d'enquestes realitzades pels mitjans de comunicació a la població». De la mateixa manera que «pel coneixement d'aquesta vila amb el de les altres poblacions del Baix Llobregat, ara fa 1.000 anys».

Per altres causes, l'Hospitalet i Badalona tampoc no volen pertànyer al Barcelonès, però no proposen cap altra comarca de què formar part. Per a l'Hospitalet, «l'actual ubicació al Barcelonès no contribueix a preservar l'entitat del municipi»; per a Badalona, en al·lusió a la divisió del 36, «la societat de fa més de mig segle ha sofert enormes transformacions».

El 100 per cent dels municipis del Barcelonès que ha contestat, ho han fet, doncs, de manera negativa.

més, no són iniciativa aïllada d'un sol municipi, sinó que responien a un pla comú entre diversos ajuntaments. Un dels casos més representatius és la proposta de creació de dues noves comarques, el Banyolí i el Pla d'Urgell.

Banyoles i deu municipis de l'entorn proposen la creació del Banyolí. Tots onze pertanyien anteriorment al Gironès, ara argumenten el canvi en «motius funcionals i socials», els uns i, en «lligams socials, econòmics i culturals amb Banyoles», els altres, com Sant Miquel de Campmajor i Vilademuls. A més dels esmentats, el Banyolí, el formarien Camós, Porqueres, Serinyà, Esponellà, Palou de Reverdit, Fontcoberta, Crespià i Cornellà de Terri.

A l'entorn de Mollerussa, catorze municipis més proposen la creació d'una altra nova comarca, el Pla d'Urgell. Són poblacions que en l'antiga divisió comarcal pertanyien a diverses comarques. Tots ells fonamenten la proposta en «afinitats socials i econòmiques suficients per constituir una comarca nova, el Pla d'Urgell», i molts hi adjunten un extens estudi. Formarien el Pla d'Urgell Fondarella, el Palau d'Anglesola, Mollerussa, Bell-lloc d'Urgell, Golmés, Sidamon i Miral-

que van encaminades a la creació de nous ens comarcals potser no podran tirar endavant perquè, segons paraules de Ramon Camp, ponent de la Llei comarcal, «la comarca ha de posseir un substrat demogràfic i socio-econòmic suficient i un marc territorial prou ampli per acollir-lo». La figura de la subcomarca, d'altra banda, no està reconeguda en lloc, però en la pràctica, podria donar-se el cas d'un reconeixement intern, dins d'alguna comarca, d'alguna especificitat concreta. El reconeixement hauria d'arribar per via del Consell comarcal corresponent, organisme format per regidors dels municipis que componen la comarca i al qual correspon el govern i l'administració comarcals.

La composició dels Consells comarcals ha estat un dels temes més polèmics de la Llei Comarcal. Entre els que argumentaven que la representativitat havia de ser proporcional als vots i els que defensaven un major pes específic a la composició dels municipis petits, el ple del Consell Comarcal el formen finalment regidors designats per un sistema mixt d'aplicació de la llei d'Hondt, que té en compte els vots obtinguts per cada candidatura, però també el nombre de regidors. En aplicació d'aquesta fórmula, es preveu que Convergència disposi de majoria absoluta en trenta-tres dels trenta-vuit futurs Consells Comarcals.

DOMÈNEC UMBERT

Barcelona: tot un cas.

Entre les propostes de creació de noves comarques, les que actualment no semblen comptar amb prou condicions objectives, però que indubtablement també tenen el camí obert a la creació d'una comarca pròpia, són les del Penedès, l'Alta Ribagorça i el Mig Segre.

El Gran Penedès o Penedès simplement ha estat una comarca demanada per municipis que en la divisió del 36 pertanyien al Garraf, a l'Alt Penedès o al Baix Penedès. La majoria fonamenten la seva proposta en «la necessitat d'un àmbit més ampli que l'actual per obtenir un marc administratiu més adequat», o en la realitat del Penedès com a «unitat territorial, històrica, cultural i econòmic-social». En el cas del Vendrell o el de Santa Oliva s'afegeix com a raó la «disconformitat amb el procediment de la LOT». Formarien el Penedès, a part dels ja citats, els municipis de Garraf, Vilafranca del Penedès, Santa Margarida i els Monjos, Montmell, l'Arboç, la Granada, Vilobí de Penedès, Sant Quintí de Mediona, Sitges i Castellet i la Gornal.

A l'entorn de Ponts, cinc municipis proposen crear la comarca del Mig Segre. Són Ponts mateix, Tiurana, Oliola, Cabanabona i la Baronia de Rialb. Tots cinc pertanyen en l'actual divisió a la comarca de la Noguera.

Tres municipis del Pallars Jussà, Vilaller, Barruera i Pont de Suert, també han elaborat una proposta conjunta per a la creació de la comarca de l'Alta Ribagorça. Es fonamenten en «el fet geogràfic, les activitats socio-econòmiques diferenciades, les comunicacions i la voluntat manifestada pels

seus habitants». A més, adjunten un informe que fa costat a la seva petició.

Altres combinacions

De la consulta als municipis sobre adscripció comarcal encara sorgeixen propostes de creació de noves comarques, en molts casos impulsades per un sol municipi, la qual cosa les fa força inviables. En altres casos, allò que expressen alguns municipis és simplement la voluntat de canviar de comarca. Finalment, hi ha algun municipi que només vol no pertànyer a la seva comarca, sense saber tampoc a quina voldria integrar-se.

Entre les iniciatives en solitari de formació de noves comarques, s'hi compten les de Sant Celoni i Campins, que volen crear el baix Montseny; Santa Coloma de Queral i Conca de Barberà, que volen la Baixa Segarra; Vall-Llobrega vol la subcomarca de la Costa; Girona vol el Nou Gironès; Montgat vol l'Àrea Metropolitana de Barcelona; Oristà i Prats del Llaçaner volen el Lluçanès; Blanes, que vol la Selva Marítima i Preixens, que vol la Ribera del Sió.

Volen canviar de comarca els municipis d'Aiguamúrcia, Caldes de Malavella, Arbolí, Bonastre, Linyola, Alfarràs, Sant Llorenç de Morunys, Sant Jaume d'Enveja, Masquefa, Pradell de la Teixeta, Sant Quirze de Besora, Caldes de Montbui, Santa Maria de Besora, Vidrà, Montesquiu, els Garidells i Montornès de Segarra.

Els que no han decidit comarca on anar són Salt, Calonge, Barberà del Vallès, Palafrugell, Cardona i la Mollosa, els quatre primers per una marcada voluntat anti-Lleis d'Organització Territorial.

Combinacions especialment complicades es desprenen de la resposta d'alguns municipis de les comarques del Baix Llobregat i dels dos Vallès.

En definitiva, la divisió comarcal del 36 només haurà estat un punt de partida per a un fet tan transcendent com és la nova organització territorial de Catalunya. Després de mesos de negociació, les forces polítiques del país no van saber posar-se d'acord per endegar conjuntament la comarcalització. El Partit Socialista i Convergència van oferir un trist espectacle que va acabar implicant la totalitat dels ciutadans. I, després de la consulta municipal, la situació no s'ha aclarit gaire. És cert que el model proposat per començar, el de la divisió comarcal del 36, no havia quedat obsolet, però també és cert que el camí de les modificacions només acaba de començar. □